

(อม.๓๓)
คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๐/๒๕๖๔
คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑๙/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายจรรพพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายกยอผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนด

นโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรี
แถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชา
เพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุง
สุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและ
พัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และ
การพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือ
ส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
มาตรา ๓๐ เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวัน
และกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา
ได้รับทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)
ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่
๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวโดยมีนายชยาวุธ จันท
รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนาม
บันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเสนอแนวทาง
ปฏิบัติจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา
จัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย เพื่อเสนอให้จำเลยทราบโดยจัดส่งไปยังจำเลย

ทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการ หรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างไรวินาที ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าว ซึ่งได้มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียอัปเดตไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ แกนนำการชุมนุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์การอิสระต่าง ๆ จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรู้ถึงการกระทำของแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งหมด ทั้งยอมรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้แจ้งต่อผู้ชุมนุม จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยกล่าวปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับข้อเสนอที่ตรงข้ามซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน มีข้อความว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คุณณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้นะครับในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับเป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยัน

กับท่านได้จะคิดว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่... ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด...” ขณะที่จำเลยปราศรัยมีเจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยได้ร่วมสังเกตการณ์หรืออยู่ในสถานการณ์การชุมนุมด้วย จำเลยยังปราศรัยในลักษณะยุยงส่งเสริมเพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจูงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียอัพเดทไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ หลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. อันเป็นการล่อลวงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ ทั้งที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าบ้านเมืองเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนรัฐบาลต้องประกาศยุบสภาและประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำเลยมีหน้าที่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่จำเลยกลับกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลย เพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไปและเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค จำเลยรับทราบข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุม มีเนื้อหาสรุปว่าขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก ให้เร่งแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าว ให้เร่งจับกุมนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และแกนนำ นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้เปิดเผยรายชื่อบริษัทหรือผู้สนับสนุน คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรงให้ประกาศขัดตาวนองค์กรอิสระทุกองค์กร ให้จัดตั้งองค์กรเงา เช่น กสม.เงา และอธิการบดีเงา ให้มวลชนเตรียมพร้อมตลอดเวลา แต่ยังไม่ได้นัดหมายการเคลื่อนไหว แต่จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และได้มีการนำป้ายผ้าไวโอลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก - นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ป่าก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไวโอลว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลย

เป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการขึ้นปราศรัยของ
 จำเลยเป็นการกล่าวยุยงเพื่อให้เกิดความไม่สงบ จึงเป็นการกระทำที่ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใด
 อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมีใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชม
 โดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบ
 ขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ทั้งเป็นการสนับสนุนให้การ
 ชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกกลามขยายตัวอย่างกว้างขวางจนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ให้
 เกิดความสงบขึ้นในบ้านเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากการที่จำเลยกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน
 “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการป้องกันมิให้
 เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบขึ้นในบ้านเมืองอันเป็นหน้าที่โดยตรงของจำเลยในฐานะรักษาการ
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยรับทราบแนวทางข้อเสนอของกลุ่ม นปช. แล้วละเว้น
 ไม่ดำเนินการสั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับยับยั้งหรือป้องกันเหตุการณ์
 ความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นจึงมีมูลความผิด เหตุเกิดที่ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา
 จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา
 มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
 ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยไม่มาศาล
 และได้ออกหมายจับแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำ
 ต่อหน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความมาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบกับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งคำแถลงปิดคดีของโจทก์และจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ก่อนเกิดเหตุ ได้มีคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นหนึ่งในแกนนำจัดการชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้นมีจำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยการเคลื่อนไหวและชุมนุมมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ เอาไขควงคล้องประตูเพื่อไม่ให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทำงาน โดยกระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลานานประมาณ ๖ เดือน ต้องไปใช้สถานที่ชั่วคราวภายนอกหลายแห่ง เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายกยอผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลทำให้รัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึง

เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๖๙ และแผ่นที่ ๔๗๐ จำเลยซึ่งรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ ตามเอกสารหมายเลข จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึงแผ่นที่ ๓๗๙ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่องการจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึงแผ่นที่ ๔๗๕ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง เรื่องรายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ” ณ อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจ

ดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยนายชยาวุธเป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมาย จ.๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีการชุมนุมดังกล่าวโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดท ไปทั่วประเทศ ในเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อจากนั้นจำเลยได้กล่าวปราศรัยมีข้อความตามฟ้องปรากฏตามคำถอดแปลบันทึกเสียงเอกสารหมาย จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ ถึงแผ่นที่ ๓๙๑ หลังจากนั้นนายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการ กรมการปกครองฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ตามเอกสารหมาย จ.๑๓ เสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างไร ต่อมาเมื่อกลุ่มคนนำป้ายผ้าไวโนลปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัด เชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปาก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปาก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัด เชียงราย ตามเอกสารหมาย จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึงแผ่นที่ ๔๒๙ และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน

๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๙๘ และแผ่นที่ ๔๙๙ และได้มีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และแผ่นที่ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวทางโทรทัศน์ช่องเอเชียแอฟเดท ที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุมและปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ ต่อมาวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โจทก์ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ตามเอกสารหมายเลข จ.๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึงแผ่นที่ ๓๖๗ โจทก์จึงฟ้องคดีเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสาม ตามเอกสารหมายเลข จ.๘ เป็นคดีนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจ

ในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยข้ออ้างของจำเลยตามคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๕ เสียก่อน ซึ่งจำเลยยกข้อต่อสู้ว่า จำเลยไม่มีอำนาจหน้าที่ตามที่โจทก์ฟ้อง เนื่องจากข้อเท็จจริงตามฟ้องเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของจำเลย หรือจำเลยมิได้ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมือง การปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มิกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ อันเป็นหน้าที่ทั่วไปของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการหรือสั่งการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการบริหารงานที่รับผิดชอบซึ่งในคดีนี้คือการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยในทางปฏิบัติที่ผ่านมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ใช้อำนาจเข้าไปสั่งการใน

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ดังปรากฏจากคำเบิกความของนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ พยานโจทก์ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย (ในขณะเกิดเหตุ) ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (จำเลย) เคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ ดังนี้ ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนแสดงให้เห็นชัดเจนว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลและสั่งการให้พนักงานฝ่ายปกครองดำเนินการให้มีผลสอดคล้องกับนโยบายหรือแนวทางที่จำเลยกำหนดในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย เมื่อขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยต้องปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ มาตรา ๑๘๑ อันรวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตนด้วย ดังนั้น จำเลยจึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่โจทก์ฟ้อง แต่การที่จะถือว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นความผิดฐานนี้ ต้องเป็นกรณีที่มีหน้าที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นโดยตรงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ วรรคท้าย มิใช่ว่าจำเลยจะต้องมีข้อสั่งการหรือต้องดำเนินการในทุกครั้งทุกเรื่องเสมอไปจึงจะถือว่าได้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว ซึ่งการที่จะพิจารณาว่าจำเลยต้องดำเนินการใดให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยนั้นย่อมขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป กรณีจึงมีข้อต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ องค์คณะผู้พิพากษาเสียงข้างมากเห็นว่า พยานหลักฐานจากการไต่สวนได้ความว่า วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยได้จัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์

สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีนายชยารุชเป็นผู้ลงนามในบันทึก
 ขาววิทยุในราชการกรมการปกครอง ส่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
 ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง
 โดยเสนอการปฏิบัติให้จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธร
 จังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
 ตามเอกสารหมายเลข ๑๑ จากข้อความในบันทึกขาววิทยุฉบับดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าขณะนั้นยังไม่
 ปรากฏข้อเท็จจริงใดบ่งชี้ว่าการนัดชุมนุมนั้นมิใช่เป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ
 ทั้งปรากฏว่าเป็นการนัดชุมนุมภายในอาคารลิตพลลอสอลล์เพียงชั่วคราว นายธงชัยและนายชยารุช
 ก็ได้เสนอแนวทางปฏิบัติเพียงว่าให้ติดตามความเคลื่อนไหวและดูแลความสงบเรียบร้อยเท่านั้น
 กรณีจึงไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือ
 เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และยังไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อให้ใช้มาตรการจำกัดเสรีภาพ
 ในการชุมนุมเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย หรือการ
 คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น แม้ต่อมาจำเลยจะเดินทางไปร่วมการชุมนุมและกล่าวปราศรัยใน
 ที่เกิดเหตุ อันเป็นข้อบ่งชี้ว่าจำเลยทราบถึงการชุมนุมดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลา
 ตั้งแต่มีการรายงานขาววิทยุจนถึงวันชุมนุมเป็นเวลาเพียง ๒ วัน ทั้งก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบ
 บันทึกรายงานขาววิทยุฉบับดังกล่าวด้วยตนเองหรือไม่ เมื่อใด ประกอบกับข้อเท็จจริงยังได้ความจาก
 นายวิบูลย์เบิกความว่า กระทรวงมหาดไทยถูกปิดล้อมตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นเวลา
 ประมาณ ๖ เดือน ดังนี้ กรณีจึงไม่แน่ว่าในช่วงเวลาเกิดเหตุตามฟ้องจำเลยจะมีข้อมูลครบถ้วนและ
 มีเวลาเพียงพอที่จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างรอบคอบเพียงใด

นอกจากนี้ยังได้รับความจากนายวิบูลย์อีกว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ สั่งการขอให้ทุกจังหวัดดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ราชการ จัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการกระตุ้นเตือนให้ระวังการดำเนินคดีต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๐ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ ๑) จัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุม โดยกำหนดขั้นตอน/ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในเรื่องการข่าว การประชาสัมพันธ์ การทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุมและประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย การดูแลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดแผนเผชิญเหตุเป็นการเฉพาะ เช่น แผนเผชิญเหตุกลุ่มผู้ชุมนุม ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน แผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เป็นต้น ๓) ติดตามความเคลื่อนไหวกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ พร้อมทั้งดูแลและทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อเป็นการระงับยับยั้งการเคลื่อนย้ายสู่ส่วนกลาง/พื้นที่อื่นๆ ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ ซึ่งแสดงว่าจำเลยเองเคยมีข้อสั่งการไว้บ้างแล้ว การที่นายธงชัยและนายชยาวุธเสนอบันทึกข่าววิทยุฉบับดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าเป็นการรายงานเพื่อให้ทราบว่าจะดำเนินการไปตามข้อสั่งการที่มีอยู่เดิมเท่านั้น มิได้มีข้อเสนอใดเพื่อให้จำเลยมีข้อสั่งการ และข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่าจังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหา

การชุมนุมประท้วงขึ้น ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๕ และ จ.๒๖ อีกทั้งสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางได้มีการจัดเจ้าพนักงานตำรวจไปดูแลความสงบเรียบร้อย ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๗ ดังนั้น พนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานตำรวจจึงได้ดูแลสถานการณ์การชุมนุมตามหน้าที่อยู่แล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องรอให้จำเลยมีข้อสั่งการเสียก่อนแต่อย่างใด นอกจากนั้น นายวิบูลย์ เบิกความต่อไปว่า พยานได้เน้นย้ำให้ทางจังหวัดปฏิบัติหน้าที่คือรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง ส่วนการดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุหรือเรื่องที่เกิดกฎหมายจังหวัดต้องดำเนินการ อันเป็นการสั่งการตามหน้าที่ของปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายปกครองที่กฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๖) และ (๑๗) (ก) เช่นนี้ จำเลยจึงหาจำต้องมีข้อสั่งการในเรื่องเดียวกันซ้ำอีกไม่ ยิ่งกว่านั้น ผู้ชุมนุมกลุ่ม นปช. ได้แสดงออกซึ่งการไม่ยอมรับการกระทำของฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาลแล้วก็ได้ยุติการชุมนุมเองเมื่อเวลา ๑๘.๔๐ นาฬิกา โดยไม่ได้ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือเกิดความเสียหายในบริเวณที่ชุมนุม ซึ่งตามบันทึกรายงานข่าววิทยุฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมายเลข จ.๑๓ ก็ได้รายงานแนวโน้มว่าจะเกิดความรุนแรงแต่อย่างใด ส่วนการที่จะต้องมีข้อสั่งการเป็นพิเศษตามคำเบิกความของนายวิบูลย์นั้น ก็เป็นเรื่องที่จะต้องมีการพิจารณาพิเศษเกิดขึ้น ซึ่งย่อมไม่อยู่ในวิสัยที่จำเลยจะคาดหมายและสั่งการล่วงหน้าทั้งหมดได้ ดังจะเห็นได้จากทางไต่สวนไม่มีพยานโจทก์ปากใดเบิกความยืนยันชัดเจนว่า จำเลยควรจะต้องมีข้อสั่งการอย่างไรจึงจะถือได้ว่าเป็นการบริหารจัดการที่มีขอบเขตและกำหนดระยะเวลาเหมาะสมไม่เกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย การกระทำของจำเลยส่วนนี้จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต ส่วนข้อที่จำเลยกล่าวปราศรัยยอมรับข้อเสนอ

ของกลุ่ม นปช. โดยจำเลยมิได้สั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด เพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช. นั้น เห็นว่า จำเลยเดินทางมาร่วมชุมนุมในช่วงท้ายของการชุมนุมเวลาประมาณ ๑๗ ถึง ๑๘ นาฬิกา โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบเนื้อหาคำปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศของแกนนำคนอื่นก่อนหน้านั้น คงปรากฏเพียงว่าก่อนที่จำเลยกล่าวปราศรัยนั้น นายณัฐวุฒิได้กล่าวปราศรัยแจ้งแนวทางและข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อผู้ชุมนุมรวมทั้งจำเลยแล้วจำเลยได้กล่าวปราศรัยรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิสรุปให้ฟัง ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเสนอดังกล่าวแล้วมีเนื้อหาสรุปว่า ขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีการวินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระขัดกับหลักนิติธรรมขาดความชอบธรรม ให้รัฐบาลให้นายกรัฐมนตรีแสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจอันอยู่ใต้ธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือหรือภาคอีสาน ให้รัฐบาลดำเนินการตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานคร ให้ นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่แบบที่ กปปส. ทำ อยากล้อมบ้านใครก็ล้อม อยากปิดหน่วยงานไหนก็ปิด อยากประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง อยากจะปิดถนนก็สายก็ปิดได้ อยากจะทำอะไรแบบที่นายสุเทพกับพวกทำขอให้ทำตามสบายเพราะคำพิพากษาได้คุ้มครองไว้ ถ้าถึงเวลาเข้ากรุงเทพ เหตุการณ์คับขันสถานการณ์ได้เสีย ประกาศขัดขวางองค์กรอิสระทุกหน่วยงานทุกองค์กร ไม่น่ามีปัญหา เพราะ กปปส. ทำได้ เราก็ทำได้ หลังจากวันนี้ดูทีวีติดตามการแถลงข่าวแล้วให้ท่านเตรียมความพร้อมอาจจะมีการวอร์มอัพกันที่ต่างจังหวัดก่อน ซึ่งเห็นได้ว่าข้อเสนอเหล่านี้มิได้มีการกำหนดวันเวลาและสถานที่ที่จะเคลื่อนไหวให้เป็นที่น่าพอใจ โดยให้ผู้ชุมนุมรอการแถลงข่าวก่อน ข้อเสนอดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการเสนอวิธีการสำหรับเหตุการณ์ในอนาคตซึ่งขณะนั้นยังไม่ทราบได้ว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ กรณีจึงเป็น

เรื่องที่ยังอยู่ในขั้นตอนหารือเตรียมการของผู้ชุมนุมซึ่งย่อมจะมีความคิดเห็นได้ แต่หาใช่เป็นเหตุอันกำลังจะเกิดขึ้นจริงที่จำเลยจะต้องเร่งสั่งการเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย นอกจากนั้น การที่จำเลยกล่าวปราศรัยว่าจำเลยในนามของรัฐบาลก็จะขอน้อมรับข้อเสนอกทุกข้อของกลุ่มชุมนุมนั้น ก็ได้เป็นการใช้ตำแหน่งหรือใช้อำนาจในหน้าที่สั่งการแก่เจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยที่อยู่ในที่ชุมนุม โดยพยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานก็มีได้มีผู้ใดถือเอาคำปราศรัยของจำเลย ในขณะที่เกิดเหตุมาเป็นข้อสั่งการในการปฏิบัติราชการแต่อย่างใด ประกอบกับข้อเสนอดังกล่าวแต่ละข้อก็หาใช่เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จำเลยจะสามารถรับมาดำเนินการตามหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จได้ดังคำรับข้อเสนอของจำเลย อีกทั้งการที่จะให้จำเลยสั่งการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเร่งชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนนั้น ก็เป็นเรื่องที่มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ และครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ กำหนดไว้ก่อนแล้ว ส่วนการที่จะกำหนดแนวทางเพิ่มเติมเพื่อมอบให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัตินั้นก็มิใช่เรื่องง่าย เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏตามฟ้องว่าสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนถึงขั้นที่ต้องมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ และต่อมาได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ นอกจากนั้นยังได้ความจากนายวิบูลย์อีกว่า ในส่วนการชุมนุมของกลุ่มผู้ชุมนุมอีกฝ่ายหนึ่งที่ปิดล้อมสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งกระทรวงมหาดไทยนั้นจำเลยก็ได้มีข้อสั่งการใดเช่นกัน จากพฤติการณ์ทั้งหมดที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น แม้ข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุมอาจเป็นประโยชน์ทางการเมืองแก่พรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค แต่เมื่อข้อเสนอดังกล่าวมิได้มีการดำเนินการใดอย่างจริงจัง การที่จำเลยมิได้สั่งการ

ตรวจสอบหรือดำเนินการใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าวนั้น กรณียังถือไม่ได้ว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อันพึงคาดหมายได้จากจำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในภาวะเช่นนั้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามที่โจทก์ฟ้อง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามฟ้อง หรือไม่ สำหรับความผิดข้อหานี้เห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องสำหรับความผิดข้อหานี้หรือไม่ องค์คณะผู้พิพากษามีมติเสียงข้างมากเห็นว่า เดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุมิได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ แม้จะเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการก็ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑

โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ เพื่งบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริง
 ข้อหาความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยได้ด้วย
 ซึ่งสำหรับคดีนี้ก็คือข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) นั้นเอง
 แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
 ก็กำหนดเงื่อนไขไว้ในมาตรา ๕๕ (๒) ว่า ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีการ
 ดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มี
 เหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม เว้นแต่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและ
 คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นกรณีที่เป็นกรกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เมื่อ
 ได้ความว่ามีผู้กล่าวโทษจำเลยจากการกระทำตามฟ้องโจทก์ว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมาย
 อาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก
 เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ และพนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม
 ๒๕๕๙ ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องจำเลย
 ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๑ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗
 บัญญัติว่า “เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่อง
 เดียวกันนั้นอีก...” ดังนั้น คำสั่งของพนักงานอัยการจึงเป็นคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี มีผลเท่ากับว่าได้มี
 การดำเนินการต่อจำเลยในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓)
 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อสำนวน
 การไต่สวนของโจทก์ไม่ปรากฏว่าการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเป็นไป
 โดยไม่ชอบ หรือมีกรณีต้องด้วยข้อยกเว้นของมาตรา ๕๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่มีอำนาจรับหรือยกเรื่องเกี่ยวกับการกระทำของจำเลยในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ขึ้นไต่สวนอีก จึงเป็นเหตุให้โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้อง เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม กรณีไม่ต้องวินิจฉัยพยานหลักฐานอีกต่อไป

พิพากษายกฟ้อง.

นางนุจรินทร์ จันทรพรายศรี

นายวงศ์พร จิระภาค

นายลาชิต ไชยอนงค์

นายอธิคม อินทุภูติ

นายก๊กก้อง สมเกียรติเจริญ

นายยงยุทธ แสงรุ่งเรือง

นายชัยเจริญ ดุษฎีพร

นายสวัสดิ์ สุวัฒน์นันท์

นายพันธุ์เลิศ ญูญเลี้ยง

